

Appelscha

15 - 16 juni 1984.

P. Glas.

Het bestuur had de goede gedachte opgevat een avond- en vroege ochtendexcursie te organiseren naar een voor de meesten van ons vrij onbekend gebied, dat toch niet te ver weg zou liggen. Het werd de boswachterij Appelscha, de Compagnonsbossen bij Ravenswoud, de rand van het Fochteloërveen, het landgoed Berkenheuvel, het Wapserveld en de bossen, heide en vennen tussen Doldersum en Vledder.

Een groot- en kleinschalig cultuurlandschap op voormalig hoogveengrond, dat een gevarieerd bosbestand omzoomt, waarin heideterreinen en vennen zijn gelegen.

Het kleine aantal deelnemers (8) overnachtte in de kampeerboerderij van ons lid Maria Quist in Appelscha, door wie we werkelijk uitstekend onthaald zijn. Onze gidsen waren Frank de Boer en Janco Mulder van Natuurbehoud en Vogelwacht (NBVW) Appelscha-Ravenswoud, die over een verbazingwekkende terreinkennis bleken te beschikken.

Aan hen ligt het zeker niet dat we weinig soorten hebben kunnen waarnemen. Waarschijnlijk was het koele weer een remmende faktor. Uiteraard ontmoetten we de aan ons allen bekende bos- en open-veldvogels. Een uitputtende lijst van waarnemingen zal ik niet geven, eerder een weergave van enkele opvallende gebeurtenissen.

Vrijdagavond naar de gemengde bossen van Ravenswoud. Hoewel deze bossen opengesteld zijn en dus vrij te betreden op wegen en paden, en we ons als zeer rustige vogelaars gedroegen, werden we voortdurend op hinderlijke en provocerende wijze gevolgd door een aantal als boswachters verklede lieden, gezeten in twee dure Range rovers met draadloze verbindingapparatuur en de geweren tussen de voeten. Af en toe werd de vogelzang onderbroken door een geweer-schot (in de lucht?). Bij mijn weten is het jachtseizoen gesloten, behalve op zogenaamd schadelijk wild. In deze bosrijke streken heeft de stroperij op de roofvogels ongekennde vormen aangenomen.

De politie schijnt niet in te grijpen bij deze illegale en malafide praktijken.

Wild-west-toestanden dus in Ravenswoud. We zijn maar niet meer naar de broedende Sperwer gegaan. Het bosgebied is zeker geschikt voor Houtsnip en Nachtzwaluw. Alleen van de Nachtzwaluw in de schemering een glimp opgevangen langs het Fochteloërveen. Terug in Appelscha vloog in de late avond een Kerkuil voor de auto langs in het dorp. In de buurt zijn twee door Kerkuilen bewoonde nestkasten.

In de hoek waar het fietspad door het veen zich afsplitst van de straatweg ligt een veenplas vol met broedende Kokmeeuwen. Daartussen een Geoorde Fuut. Ook in een andere ven tussen Doldersum en Vledder hebben wij een paar Geoorde Futen prachtig kunnen waarnemen; één van de ouders had de jongen tussen de veren. Volgens onze gidsen is het voorkomen van Geoorde Futen in deze veenplassen een verschijnsel van de laatste drie jaren. Broedende Geoorde Futen zijn niet ongevoerd in de provincies Friesland en Drenthe.

In de Avifauna's van deze provincies wordt gesproken van een schaarse tot zeer schaarse broedvogel.

In beide provincies was er een opmerkelijke binding tussen de Geoorde Futen en Kokmeeuwenkolonies.

De veenplassen die wij bezochten, worden echter in beide Avifauna's niet genoemd. De familie Van Klinken heeft twee waarnemingen (16.04.74. en 04.08.79.) van telkens één exemplaar in zomerkleed in een oude turfvaart ten zuidwesten van het Fochteloërveen (prov. Friesland).

De volgende morgen hebben we enige tijd schitterend een jonge, vliegvlugge Havik kunnen bekijken, staande op de horst. Volgens onze zegslieden zou deze horst niet bij de boswachters bekend zijn: maar goed ook in die omgeving; hoe minder bekend, hoe beter. Elders vonden we als plukresten van de Havik Houtsnip- en Ransuilveren. Langs de kaalslagen, jonge aanplant of open heide-achtige terreinen waren Boompiepers en Geelgorzen opvallend aanwezig.

De Boompiepers met hun spektakulaire baltsvlucht; als parachuutjes komen ze omlaag.

Slechts één keer zagen we een Boomleeuwerik in baltsvlucht op het Wapserveld. Het silhouet van de kortstaartige leeuwerik met zijn trillende vleugeltjes was minutenlang te volgen.

We hebben tijdens deze excursie niet getracht zoveel mogelijk soorten op een lijstje te krijgen; we hebben eerder genoten van een aantrekkelijk landschap en ons toegelegd op het herkennen van de soorten vooral aan de minder algemeen bekende geluiden en aan het gedrag.

Literatuur:

-Vogels in Friesland, deel I,
Leeuwarden, 1976.

-Vogels van Drenthe,
Assen, 1982.